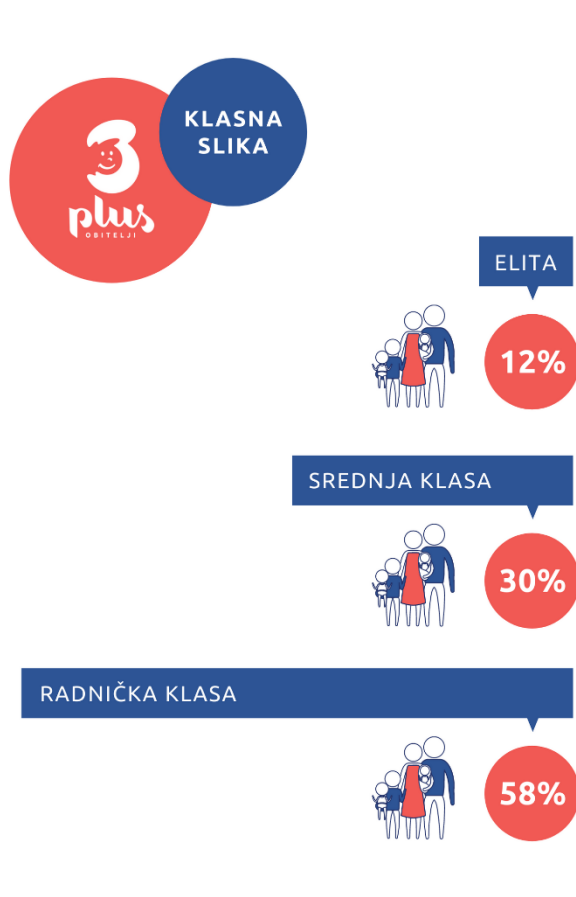


Udruga obitelji s troje ili više djece

OBJAVA ZA MEDIJE, 15. svibnja 2021.

Hrvatsko društvo i dalje puno predrasuda prema velikim obiteljima

Ilustracija velikog istraživanja o društvenoj stratifikaciji pokazala je da se obitelji s više djece a priori svrstava u najnižu klasu. No, to ne odgovara istini te je takve predrasude potrebno mijenjati. Vesele i umorne, živahne i raščupane, ali i s jasnim ciljevima i svojim specifičnim obiteljskim stilom – takve su velike obitelji.



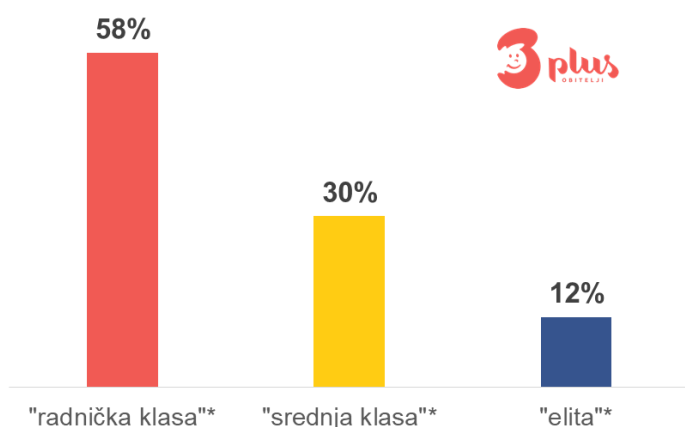
U prosincu 2020. godine objavljena je vrlo zanimljiva studija o društvenoj stratifikaciji u Hrvatskoj, a voditeljica projekta bila je sociologinja dr. sc. Karin Doolan sa Sveučilišta u Zadru. Studija je pokazala prisutnost klasnih razlika te su uz mjesečna primanja i imovinu kao glavni kriterij u obzir uzeti i stupanj obrazovanja, interes za kulturne sadržaje te širina kruga prijatelja i poznanika. Studija je izazvala interes javnosti ne samo svojim sadržajem, nego i pratećom ilustracijom koja je objavljena u jednim dnevnim novinama. Na toj je ilustraciji niža klasa prikazana slikom velike obitelji u kojoj su roditelji vidno izmoredeni, žalosni i raščupani dok pored njih skaču, viču ili plaču mnogobrojna djeca. Tipičan je to stereotip koji o velikim obiteljima vlada u hrvatskom društvu, a zapravo ne odgovara stvarnom stanju stvari.

Udruga Obitelji 3plus odlučila je provesti anketu među velikim obiteljima i to, po uzoru na objavljenu studiju o društvenoj stratifikaciji, s istim pitanjima kako bi provjerili situaciju u

svim županijama Hrvatske. Rezultati ankete udruge Obitelji 3plus ukazali su na **tri važne činjenice**:

1. među velikim obiteljima **postoje klasne razlike** čiji trendovi slijede i trendove u populaciji koje je pokazala studija društvene stratifikacije,
2. **velike obitelji u Hrvatskoj u pravilu nisu pripadnici niže klase**,
3. **djeca nisu financijsko opterećenje, teret i prepreka na putu samoostvarenja**, već najveće bogatstvo te glavni izvor radosti i sreće.

Potencijalne klasne razlike velikih obitelji



Izvor: online anketa udruge Obitelji 3plus (12/2020) na uzorku N=625 obitelji s troje ili više djece

* NAPOMENA: definicija klasa je, uz mogućnost manjih odstupanja, približena onoj korištenoj u studiji Društvene stratifikacije u Hrvatskoj iz koje smo posudili nazive skupina; roditelji u obiteljima iz uzorka imaju srednju stručnu spremu ili više te analizom nije bilo moguće izdvojiti nižu klasu.

Zanimljivo je da 58% obitelji s troje ili više djece sebe svrstava u „radničku klasu”*. Među njima 59% obitelji ima prosječne mjesečne prihode od 5.000 do 10.000 KN što je hrvatski prosjek. U obiteljima koje sebe svrstavaju u radničku klasu 95% ima završenu srednju školu ili niže. 15% ispitanika ne zna niti jedan strani jezik, 41% ima samo osnovno znanje jednog stranog jezika dok 27% zna jedan strani jezik. Spomenute obitelji u pravilu u kućanstvu imaju manje knjiga od obitelji iz ostalih dviju klasa te u prosjeku rjeđe posjećuju kulturna događanja.

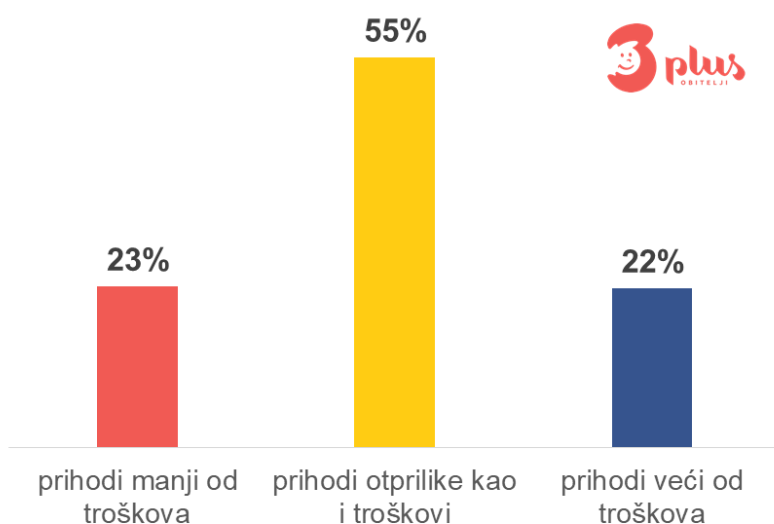
Velikih obitelji koje pripadaju „srednjoj klasi”* u našem je uzorku 30%. Tu kategoriju opisuju nešto viši prosječni mjesečni prihodi kućanstva, koji su za 52% anketiranih obitelji od 10.000 do 15.000 kn. 78% roditelja obitelji iz ove klase ima srednju stručnu spremu, dok su ostali više naobrazbe. Dva ili više jezika govori 44% ispitanika. Ove obitelji u kućanstvu imaju

prosječno i nešto više knjiga od velikih obitelji „radničke klase”* i češće posjećuju kulturna događanja.

Preostalih 12% anketiranih ispitanika svrstava se u „elitne”* velike obitelji. Opisuju ih viša i visoka prosječna primanja (82% s prosječnim mjesečnim primanjima kućanstva većim od 15.000 kn). Također je u toj skupini veći udio više i visokoobrazovnih roditelja (57%) i onih koji govore dva ili više stranih jezika (55%). Očekivano, ove obitelji imaju u prosjeku veći broj knjiga u kućanstvu, te češće od ostalih posjećuju kulturna događanja.

Među ispitanicima 72% ih je navelo da nema uštedevine. Glavnina takvih obitelji je u „radničkoj klasi”*. S druge strane 10% ispitanika navodi uštedevinu veću od 10.000 €, a ona je zastupljenija među „elitom”.

Odnos prihoda i troškova velikih obitelji

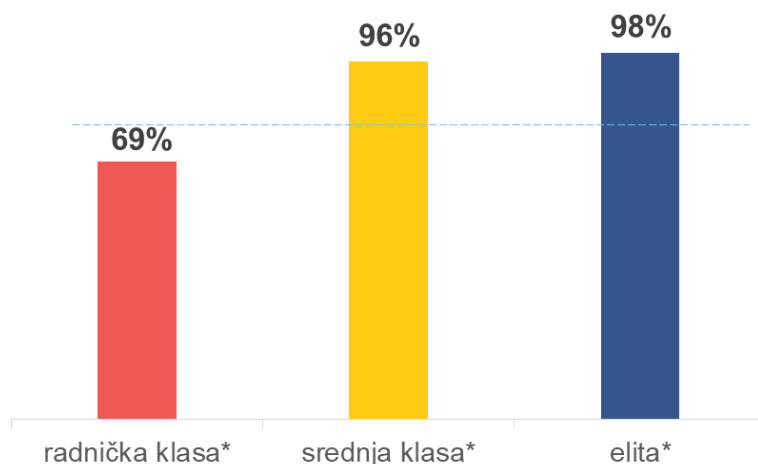


Izvor: online anketa udruge Obitelji 3plus (12/2020) na uzorku N=625 obitelji s troje ili više djece

Većina velikih obitelji (55% anketiranih) ipak uspijeva pokriti svoje mjesečne potrebe i izdatke, a njih 22% , posebno među „elitom”, navela je da uprihodi više nego što mjesečno potroši (graf 2). Tek je manji dio ispitanika (23%) istaknuo da su im prihodi manji od troškova. Taj je izazov očekivano zastupljeniji među „radničkom klasom”* nego kod ostala dva društvena razreda.

Manje zadovoljstvo kvalitetom osobnog i obiteljskog života osjećaju obitelji koje sebe svrstavaju u „radničku klasu”*, no i među njima je čak **69% onih koji su zadovoljni**. Među „srednjom klasom”* i „elitom”* gotovo da i nema nezadovoljnih kvalitetom života iako i među njima postoje obitelji koje svoje potrebe ne uspijevaju pokriti svaki mjesec.

Zadovoljstvo kvalitetom osobnog i obiteljskog života



Izvor: online anketa udruge Obitelji 3plus (12/2020) na uzorku N=625 obitelji s troje ili više djece. Graf prikazuje udio onih koji su zadovoljni ili vrlo zadovoljni.

Bez obzira na očite i očekivane financijske izazove velikih obitelji i klasne razlike, ono s čime se sve anketirane velike obitelji podjednako slažu jest činjenica da **djeca nisu financijsko opterećenje, teret i prepreka na putu samoostvarenja, već najveće bogatstvo te glavni izvor radosti i sreće**. Istina je da u velikim obiteljima ima prostorne gužve (posebno u onim obiteljima koje žive u manjoj nekretnini), kao i organizacijskih izazova s obzirom na koordinaciju poslovnih, kućanskih i svih dječjih aktivnosti. Ali ono što treba cijeniti i što bi se možda moglo i naučiti od velikih obitelji jest upravo pozitivan stav koji većina velikih obitelji iskazuje: **zadovoljstvo životom** unatoč izazovima s kojima se svaki dan bore i **ljubav prema djeci koliko god da ih u obitelji imaju**.

Taj se stav posebno mogao osjetiti u posljednjem pitanju ankete koju je provela udruga Obitelji 3plus. U njemu su roditelji s više djece zamoljeni da spontano i samostalno, svojim riječima opišu kako je to živjeti u velikoj obitelji, a bez obzira na „klasnu” i izazove. Opisi su vrlo slični – u obiteljima s puno djece svakako su prisutne raščupane kose, umor i hrpa obaveza, često su velike obitelji glasne, dom nije svaki dan uredan. No, prije svega i više od svega tu je ljubav, veselje i radost, zajedništvo, igra i kreativnost. I u svakoj velikoj obitelji puno, puno predivnih dječjih lica i velikih, sretnih osmijeha.

Spontani opis života u velikoj obitelji***

SMIJEH RADOST
BOGATSTVO SKLAD RAD
BUKA LJUBAV BORBA
MIR OSMIJEH
UMOR
PJESMA KREATIVNOST
ZAJEDNIŠTVO TOPLINA
SNAGA VESELJE
SREĆA
BLAGOSLOV
NERED
PLES

*** Analiza spontanih odgovora prema učestalosti navođenja. Što je riječ u više odgovora navođena, ima veći značaj, te je prikazana većim slovima i istaknutijom bojom.

Izvor: online anketa udruge Obitelji 3plus (12/2020) na uzorku N=625 obitelji s troje ili više djece.

Zahvaljujemo Kristini Črep, ponosnoj mami četvero djece, koja je pripremila analizu uz puno znanja i ljubavi – dokaz da se stvarno puno može kad se hoće!

Anketa je provedena online-metodom na 625 obitelji s troje ili više djece, članova udruge Obitelji 3plus, krajem prosinca 2020. i u prvim danima 2021. U dostupnom uzorku nismo uspjeli obuhvatiti potreban broj obitelji s najnižom edukacijom (samo sa završenom osnovnom školom ili manje). Međutim, ostvaren uzorak je prema podacima DZS-a (Popis stanovništva 2011.) reprezentativan po zastupljenosti županija i ostalim kategorijama edukacije roditelja za velike obitelji s troje ili više djece mlađe od 25 godina. Stoga dobiveni podaci oslikavaju barem 3/4 velikih obitelji u Hrvatskoj**. Klase su dobivene uključivanjem relevantnih dostupnih pitanja za opis ekonomskog, društvenog i kulturnog kapitala statističkom metodom klaster (cluster) analize.

** obitelji u kojima bar jedan roditelj ima srednju stručnu spremu ili više i kod kojih bar jedan roditelj koristi Internet

Kraka bilješka o udruzi Obitelji 3plus

Udruga Obitelji 3plus okuplja gotovo 1.000 obitelji u kojima živi oko 6.000 članova tih obitelji (roditelja + djece). Svojim djelovanjem nastoji doprinosti stvaranju boljih uvjeta života za obitelji u Hrvatskoj, a osobito onih s troje ili više djece, kako bi obitelji bile ishodište zrelih pojedinaca i nositelji razvoja društva. To čini kroz razne zagovorničke aktivnosti, ali i putem konkretnih projekata. Jedan od aktualnih projekata koji provodi je **edukacija o digitalnoj pismenosti za djecu iz 3plus obitelji, pod nazivom “Jednake (digitalne) prilike za sve”**. Cilj ovog projekta je omogućiti da osnovnoškolska djeca u Hrvatskoj imaju iste (digitalne) šanse za školski i životni uspjeh. Više informacija na dostupno je [OVDJE](#). Značajan projekt Udruge je **Obiteljska kartica**, u okviru koje svim 3plus obiteljima koje su članovi Udruge partneri projekta omogućuju povoljniju kupnju svojih proizvoda i/ili usluga. **U taj je projekt uključeno već više od 80 poduzeća**, a popis svih partnerskih poduzeća i pripadajućih pogodnosti dostupan je [OVDJE](#).